

megkeresték, megtalálták az »egész« Mackó komát, azt, »ahol a koma tükörben nézi magát díszmagyarban« – ahogy a kis királyfi meghagyta. S még valaki folytatta a megbízás tökéletesebb végrehajtását. Boda rendőrfőkapitány jelent meg s ugyancsak a kis királyfi számára hamar összevásárolta a Mackó- és Tányértalpú-nemzetségről nálunk megjelent összes könyveket, majd egy tucat vastag kötetet és sietett vele vissza a várba, ahol már nagyban várta a kis királyfi. Így és nem más-kép került híres nevezetes Mackó koma a koronázás sugaras fénye közepette a magyar király budai várába.”¹⁶

Ami az esemény megítélését illeti, egy korabeli beszámoló szerint „így hát mindnyájan jól jártunk: a nemzet kapott egy valamit ígérő királyt (meglássuk, mit vált be), a király kapott egy koronát, és a publikum kapott egy jókora náthát, nyögje egészséggel.”¹⁷

Maga Bánffy pedig arról számolt be, hogy a „[k]oronázás után a király kihallgatáson fogadta gróf Bánffy Miklóst és Jekelfalussy Zoltánt, mint a koronázási ünnepet rendező bizottság elnökeit. A király a koronázás lefolyásától el volt ragadtatva, megemlítette, hogy úgy az ő, mint a királyné emlékezetében örök időig megmaradnak e nap eseményei. (...) Ezen a napon, 1916. december 30-án érkezett meg ellenségeinknek a békeajánlatunkra adott elutasító válasza...”¹⁸

A nevezetes esetről Illés Endrének úgy fogalmazott: „Elsímult nagyon gyorsan, elsímult, a király még aznap délután visszautazott Bécsbe! Nem az aranyarkantyús roncok miatt. A bécsiek tervezték ezt így. Nekik ez nagy elégtétel volt. Estére, másnapra mindenki elfeledkezett róla, mi történt ott az ol-tár előtt!”¹⁹

Mindennek dacára ez a ködös decemberi nap az első világháború árnyékában, a maga összes szépségeivel és botrányaival hamarosan feledésbe merült – sajnálatosan Bánffy Miklós rendezői zsenialitásával együtt.

¹⁶ *Érdekes Újság*, 1917/1.

¹⁷ Lowetinszky János József naplóbejegyzése, http://magyarsvejk.blog.hu/2011/07/05/extra_az_utoolso_koronazas_magyarorszagon_1916

¹⁸ Bánffy Miklós: i. m.

¹⁹ Illés Endre: i. m., ill. Sas Péter (szerk.): i. m.

Izsó Zita

HATÁRÁTKELÉS

Kettes sorban érkeznek a faluba az emberek,
mintha mindenki tartozna valakihez.
Nyomot hagyott rajtuk a hosszú út,
egy kisgyerek szerint olyan az arcuk,
mint egy vajas felével a földre esett kenyér,
amibe beleragadt a sok piszok.
Már állni is nehezen bírnak,
harmonikaszerűen összegörnyednek,
üres tányérok szélén elnyomott csikkek,
a félelem lassan beszívárog közéljük,
víz a léket kapott hajóba,
ledőlnek a csupasz földre,
a holdat, az égre köpött, fehér meggy magot nézik.
Hamarosan elalszanak, és akkor végre elmúlik az éhség.

AZONOSSÁG

A befogadóállomáson a különböző országokból érkezők
ügyetlenül próbálták vigasztalni egymást.
Később megnyugodtak,
hogyan nem kell szeretniük a másikat,
elég, ha felszednek a földről két közel azonos nagyságú követ,
és ha később távol kerülnek egymástól,
és nem is jut majd eszükbe a másik neve,
tudni fogják, hogy van valahol valakinek egy ugyanilyen köve,
amivel, bárhogyan is fáj,
nem zúzott össze semmit, nem dobott be ablakot,
nem beszélt hozzá, nem pólyálta be, nem rajzolt rá filccel száját
és szemeket,
nem törte be vele az agresszívan ordibáló szőke fejeket,
csak hordja magánál, ahogy a többiek is hordják.
És napról napra egyre kevésbé érzi a súlyát.

A FELEJTÉS HATÁRAI

Az apa a földön ül. Gondolatai,
mint a két hegycsúc között megakadt, elsötétedett felvonófülke,
amiben egyedül maradt a sötét rémekkel,
egyedül az idegen országok kiismerhetetlen útjaival, sima képű tisztviselőivel.
Gépies mozdulatokkal ringatja a gyermekét,
nézi, hogy a fáradtság hogyan lágyítja meg felsége arcvonásait.

Tisztában van azzal, hogy nem fognak könnyen boldogulni,
de a gyerek, akit sok országon át cipeltek,
ezen a földön tanult meg járni,
itt tette meg első lépéseit.

A nővére, ez a szigorú arcú, sötét kendős nő
is maradni akar.
Hozott magával egy magot egy növényről
amit még az anyjuk ültetett a házuk elé, amit felrobbantottak a támadók
éppen azt keresi, mindent átkutat, kifordítja a zsebeit,
de nincs meg, valószínűleg elveszthette valahol
keresi a magot, felforgat mindent, de sehol sincs nyoma,
és közben sír, hogy soha nem lesz már otthona.

Idős apjuk a földre terített pokrócon forgolódik, nem tud aludni,
pedig odakint már elállt az eső.
De ő mégis esküszik arra, hogy még mindig
hallja, hogy kopog.
Ahogy visszahullnak az égből az utánuk lőtt,
célt tévesztett golyók.

